

Hag a nevez
war dachenn
ar brezoneg ?

K. Riou :
ar zeiz
plijadur

grid

NEVEZ

N° 27

Y. Miossec :
erru e
New-York

BRUD NEVEZ

KELAOUENN VREZONEG MIZIEG

N° 27 — MIZ GWENGOLO 1979

Rener : Andreo Merser

Sekretour : Jakez Salaun

An oll lizerou ha skridou a zo da veza kaset da : BRUD NEVEZ, 6 ru
Beaumarchais, 29200 BREST.

Priz an niverenn-mafi : 8 lur

Koumanant-bloaz : - priz ordinal : 50 lur
- koumanant-skoazell : azaleg 60 lur
- studierien, soudarded : 30 lur
- broiou estrañjour : 60 lur

Eur houmanant-bloaz a dalvez evid 10 niverenn.

Ar chekennou-bank a zo da veza kaset war-eeun da : Brud Nevez, 6 ru
Beaumarchais, 29200 BREST.
Ar chekennou-post a zo da veza laket war C.C.P. Brud Nevez 893-94 P Roazon.

I.S.S.N. : 0399-7014

Disklériet hervez al lezenn : Trede trimiziad 1979.

C.P.P.A.P. : n° 34.627

Ar merour : P.-M. Mevel

Moullent gand Ti-moullerez ar Martolod, er Gelveneg (Imprimerie du Marin,
le Guilvinec).

C. evid an oll bennadou.

N'eus ket a aotre d'embann eur pennad diwar Brud Nevez, heb beza bet an
aotre d'henn ober.

Ar skridou hag ar pennadou a vez embannet e " Brud Nevez ", n'emaint ket
da veza laket war gont ar gelaouenn heh-unan, war gont ar re o-deus skrivet
anezo hebken.

Ar skridou ne vint ket embannet a vo kaset en-dro ma vez tu.

TAOLENN

- Naig Rozmor : Souden	P. 3
- Korantin Riou : Ar zeiz plijadur	P. 6
- Y. Miossec : Dreist ar mor braz. XI	P. 16
- S. Loguillard : Louzou ha giziou gwechall-goz	P. 21
- Emgleo Breiz : Hag a nevez war dachenn ar stourm evid ar brezoneg abaoe an hañv ?	P. 27

Ha prenet ho-peus al leoriou-man ?

NEVEZ DEUET ER-MEZ

- P.-J. Helias : <i>Eun den maro ha ne goll ket e benn</i>	3 F.
- P.-J. Helias : <i>Tan ha ludu</i>	15 F.
- Maria Prat : <i>Peziou-c'hoari</i>	5 F.
- Maria Prat : <i>Peziou-c'hoari all</i>	10 F.
- Ernest ar Barzig : <i>Buhez ha Faltazi. Eil levrenn</i>	18 F.
- Lan Inisan : <i>Emgann Kergidu</i>	40 F.
- G. Kergourie : <i>Bitekle, pe War hent ar baradoz</i>	20 F.
- F. Broudic : <i>Roll al leoriou hag ar pennadou bet embannet e brezoneg e 1975 (Studi n° 10)</i>	15 F.
- Yann-Goulven Morvan : <i>Textes choisis dans Feiz ha Breiz (Studi n° 11)</i>	15 F.
- A. Merser : <i>Précis de grammaire bretonne (Ar Hellenner n° 10)</i>	10 F.
- F. Falch'hun : <i>Nouvelle méthode de recherche en toponymie celtique (Ed. Armoricaïnes)</i>	10 F.

GOULENNIT AL LEORIOU-MAÑ DIGAND
BRUD NEVEZ
6, rue Beaumarchais - 29200 Brest
Konta 15 % ouspenn evid ar mizou-kas.

SOUDEN...

Souden...

Daoust ha n'hoh ket en em gavet a-wechou
E pleg an hent, pe en engroez ar hériou marteze,

Gand eur zell hag a deu euz a bell
Hag a zach ahanoh war-zu e zonder...

Ar zell-se hag ho teuz,
Ho tiwisk noaz heb na hellfeh ober netra
dirazañ...

Eur zell ha n'ho parn ket,
Med a zeblant rei deoh ar pardon...

Eur zell a-du ganeoh,
Hag ho lakaa diêz koulskoude, beteg en ho
kreiz...

Eur zell a garantez, leun a dommder,
A nerz hag a wirionez...

Eur zell hag ho kas war ho kiz
Rag bez' eo ho skeud hoh-unan...

Sell eun den estren.
Ar pez, diwar-vremah, ne vezon ken evidoh.

DISHUAL

Plijoud a ra din en hañv aliez
En em denna war aochou gouez,
Gourvez e noaz a-benn d'an heol,
Mond da netra dindan e bouez
Ha gedal...
Dizoñjal euz madou, peadra,
Distrei d'an eienenn genta,
Va 'fenn kosteziet war va skoaz,
Va divreh digor e kroaz,
Lezel an êzenn d'am 'floura,
D'am mezvi, d'am dishuala,
Ar c'hwezenn d'am 'ferlezenna
Ha dimezi gand ar morvrini
Pa ziruill ar mel euz va horv tomm...

Evelse ledet war an trêz gwenn
E tañvan iskisa plijadur
Ar bed a dro ha va dougen
Asantuz, reiz ha divez,
Ar bed a dro... a dro heb paouez.

ABARDAEZ

An aod a zo êt skuiz
Ha dilavar
Abaoe m'he-deus klevet an noz
O skei ouz ar roh.

Netra na fiñv.
Netra nemed eur vag
O tistrei d'he neiz
E-touez baro gwenn an houl
O floura dezi
He nehamant.

Petra eo neuze
Ar vouezig klemmuz a glevan ?
Martexe mouez ar zioulder
Oh en em freuza ouz drein ar reier
Pe galv dister ar wagenn diskaret
O ouela war an trêz
Pe c'hoaz anaon moraerien
Atao o sevel lien o bigi.

Ne ouzon ket... Ne ouzon mui
En noz o tiskenn
E teuz an ene, ar horv,
Hag an den.

Naig Rozmor.

AR ZEIZ PLIJADUR*

- drama e pevar horn ar bed -

" — Alo ! Alo ! Doktor Kordour ?

— Ya.

— Deuit buan da Gergili. Pas d'ar maner, med d'an ti a zo el liorz, e-kichenn ar park tennis. Daou bôtr yaouank a zo eno klañv da verval.

— Mond a ran dioustu. "

Eur wech muioh, an doktor Kordour a rankas kuitaad e goan. Enkrez en e galon, e pignas en e oto : " Pôtred yaouank warno tres ar maro, en eun tiig skoachet... "

Ar medisin a oar : war hent Pariz, teir leo bennag euz Naoned, ema an ti-ze, eur zavadur izel, kuzet er gwez hag ar glazvez, sko ouz eur winieg vian. Eur wech pe ziou eo bet eno, da hortoz mond da jaseal an houdi gouez. Diwar 'r zolier e weler melezour ar prajeier pa zihlann al Liger. E-pad an deiz, ha dreist-oll e-doug an nozveziou anhun, e tiez kleved toumpia degadou a dreñiou o ruillal war linenn Naoned-Pariz, a-hed ar stêr. Tost d'an hent braz, eur helmarhegez, darempredet gand kériz a fell dezo, e-pad eun neubeud eurveziou, dizofjal o moto japanad pe o gwtur

* Bet e-neus bet K. Riou Eil Priz Per Trepos, e 1978, euid an danevell-mañ. Or gourhemennou dezañ.

amerikan, hervez mod hirio. Etre al liorz hag al Liger, a-dreñv eur hè siprez, eur park tennis a ro tro da zihourdal an izili ha da ziverra an amzer.

E-kichenn ar helh, ema maner Kergili, e penn eur vali pe rabin gwez uhel a gas beteg hent Pariz. Maner, liorz ha ti a zo perhennet gand ar famili Trolio, deut euz Bro-Wened da Naoned, e penn kenta an XVIII ved kantved.

War-dro 1750, eun Trolio, e kompagneuz Naonediz all, a oa eet d'ober yah da Zan-Domingo, ar vrudeta euz an " Inizi " ; kafe ha korz-sukr e-noa gounezet eno, dre hrad an heol brokuz ha c'hwezenn ar re zu.

Ha tud 'zo, pa welont hirio pennou kreouichenneg war friou togn, ha muzellou teo en eur fas demzu, a gont deoh o-deus ar sklaved hag ar sklavezod roet eur veradennig bennag euz o gwad da vond gand hini o mistri pe o mestrezed, distroet d'o manerio naonedad da veva diwar o leve.

Setu ar pez a hellifer lared pa gejer gand Yann-Ber Trolio, seiteg bloaz, kamarad bras da Jili Berieau, e genoad ha kenskoliad. Ne dint, nag 'an eil nag egile, re droet war 'l labour. Bloaz 'zo c'hoaz a-rôg ar bachod. Setu ma veront dizoursi; goude, gwelet e vefe hag eur plas bennag a veft evito. Beva eo a fell dezo. Ha prim. Neuze, petra 'ginnig hirio d'ar yaouankizou ar gevredigez a-vremati ? Hag an hini da zond ?... N'ouzon ket hag anaoud a reont ar hrenn-lavar spagnoleg : " Doue da genta (Se n'eo tamm sur evit !), ar plijadur goude, hag al labour d'an azened. "

'Vid ar mare, amzer 'zo d'ober baleadennou war Zuzuki Yann-Ber, o planta tiz war-du ar baliou hag ar festou-noz 'vid ober lez (I) d'ar merhed, goude eva re a jouchenn pe a wiski.

Tu 'zo ive da jom tostoh ouz ar gêr hep chorn er gêr 'vad, rag tad ha mamm n'emaient ket atô a-du gand menoziou o fôred : frroudennou, herzezo, ha tra ken. Neuze e reer eur varhekadenn war gein eur jao sentuz. E gwirionez, ne vez ket displijuz, tamm ebed, aveil ar penn dre an hentchou bian tost da Gergili. Dreist-oll en nevez-amzer, 'vel hirio, pa gan al laboused e-pad ma lamm ho kalon dener, o heulia eur vouillez euz ho oad.

Staget ar hezeg e marchosi ar helh, abadenn tennis gand tud euz o renk, o klask dizofjal buroiou, kadoriou, telefonou, tousmeh ha flêr ar strêdou, en eur horn didrouz. Aliez eo bet

aze an daou ganfard gand o muia-karet, hirio homañ, war-c'hoaz honnez.

An abardaez-mañ, er park tennis, kamaradez e-bed : Anna Yann-Ber he-deus droug-penn; Izeult Jili a fell dezi, sañset, deski he henteliou. Ar bôtred ne gredont ket e seurd digareziou : " Kazi-sur, emezo, ez eus eur bouill all e spered hag e kalon an diou dekenn. "

Skuizuz-mantruz e kavont an tennis. Red 'ta klask eun diduamant all, unan anavezet abaoe eun neubeudig dre hrad eur studier amezeg, bet en Oland, 'vel kalz re all. Digaset e-noz gantañ eroïn, butun Marjann, hag eun tañva e-noa roet d'an daou grennard. Ar re-mañ, a-benn eur zizun ben-nag, ne gavent mui, da zidui o fenn hag o nervennou, netra par d'ar strogachou-ze. Setu m'o-deus prenet marijuana. Hag ive " brown sugar ", sukr rouz, eur faltazier diaouleg. (N'eo tamm heñvel, tudou, ouz ar sukr rouz o tond gwechall euz an Inizi da Jañtene.)

Pegwir n'o-dije ket kerent Per-Yann lezet anezo da zacha warni er maner, e kave brao an daou gamarad ober ar vutunadeg en eul leh sioul a-walh evit gelloud tizoud prim, ha didrubuil, an eurusted kevriñuz. Per-Yann a oa gantañ alhwez an tiig e-leh e veze lojet mevel-liorzhour Kergili. Med gand berr m'oa deuet an argant da veza, e oa bet lezet ar plant da boulza ez ovez : ar geot nevez ha glaz a zave dreist ar geot koz, seh ha kraz; etre ar gwez, en em astenne krabanou strouez strujet-kaer.

An ti, ha ne reer mui war e dro, a oa eun tammiq dirapar; med dizarempred e oa, pell a-walh diouz trouz ha gwel an dremenerien, e doare d'ho lezel da zaouri al leveneziou uhel-la et baradoz an huñvreou, pe, ma kavit gwelloh - hervez ho tro-spered - ar skrijadennou spontusa e-barz islonkou kuzeta ifern dona an ene.

Kana 'ra al laboused deiziou kenta miz mè, e-pad ma njont tro-dro d'o neizou; ar bleuniou el liorz, 'vel war wri-menn pe géou an henthou, a zispak laouen, o c'hwez vad, tra ma kinnigont o liviou marellet da zaoulagad euruz ar valeerien. Ema gouel Kala-Mê gand an natur a-bez, war-lerh barrad giao klouar ar mintin.

*

Dilezet ganto hep keuz ar c'hoari tennis, hirio dizudi 'vito,

8

an daou vignon en em gav en o bleud pa zerront warno dor an ti izel, o estlammi dija ouz er bedou marzuz emaint o vond da zizolei, i an deskarded sorserien, o hortoz an eurus-ted 'vel gwechall ar Vorianed e San-Domingo, o lida ar vòdou. " Brown-sugar " a lakont en eun doare pibenn hir, demheñvel ouz pibennou ar Zav-Heol. Ha pep hini a zach war ar gorzenn. (Sofij ho-peus, bugaligou, euz Indianed ho Far-West !). War-lerh, en em bikont 'vid beza muioh c'hoaz er stad a hras.

Buan-tre, e wel Yann-Ber an ti o trei, an treustou o tond da veza gwagennou ruz war eur mor glaz-terfval. Kouls-koude, eun tammiq heuget eo gand ar blas peñver. *fad*

Ouz al liorz war zirbin e tifluk ingal kan eur stivellig o heulia hini al laboused strobinelet gand frond ar bleuniou.

" Me eo hag a zo strobinelet; warnon eo ema an hud... Petra ? Krapad 'ran en eur wezenn. Eul labousig on en e neiz. Oablu glaz, oablu ruz, eon hag evn war nij. Setu me war 'l loar marellet... Va dent a grign avalou stered... Eur pistig a-vad a zant va halon o tarlammad. En tan emaon... O ! Anna, pegen spiann da zaoulagad glaz, pegen flour da gorf mistr ! Na tomm ! Buez nevez a ziwan ennon... Eur vammenn en noz... Setu ar hwezenn o piżenni warnon... Eur goñtell-laz ! Buan ! Eur pesk braz digor braz e heol : dent ar mor o tond d'am frika ! Gand va moto e hourlaman, e nijan dreist ar héou sperr hag an tarzou, mesk-hamek... Warnon e saill sklaved, ruziet gand gwad ar re wenn. Mistri gwenn, sklaved du, a steudadou, war boultern bali ar maner, gwad o reddeg e-touez ar horz-sukr a-strew, didan konnar an heol bero. Korz ha korfou en waskerell... Petra 'n trouz o tond euz ar stér ? Eur menez-tan euz kreiz Afrika o tarza e gurun, o tislonka skolpou ivern ?... Tro-dro din, marmouzed glaz, ruz, perokedo a ragachad, glazarded marlonk eur spont... Na ponner va gwad : talmad 'ra, her-ruz, ouz va ividig. Dañsal 'ra va hamarad em hichern, noaz-pill "vel morianed va zad-koz-kuñv... Disk an " Tri Yann " a heul daoulamm va halon spouronet...

Piou 'oar pleh 'maon ? Mamm ! argas an diaouled !... Ne vo bachod 'bed ken... Piou 'dosta ?... Annaig karet ! Deus ! Deus !... Klafv on, Anna. Poka 'ran dit. (En eur hoarzin yud : " D'ar voger sklaset, ya, kôh ! ") Mein prisius, war al lag : diamantou da zaoulagad o koroll didan lusk eur muzik droch o tevel trumm, draillet a daoliou morzol...

Den ken. Steuziet out ? Va unan-penn emaon-me er bed o horjella. Va unan. Va Doue ! Va Doue !... Ooo ! Gwasket, moustret eo va halon gand turkeziou limestra. Dispennet bouedenn va empenn... Ooo !... Va anal ! roit din va anal,

9

mar plij ! Na tenn tenna va anal !... C'hwez vad a zo gand ar bleuf'v a nij lirzin en oabl glizin, war-lerh eur valafennig wenn o kemer he fljadur, 'pad m'on kaset, trellat, gand an avel, wardu ar Hreisteiz. Med na teñival an oabl er Huz-Heol !

Eur hloh a ditirin, va diouskouarn a voudinell. 'Maon gourvezet en eur gambr hiaz ha seni 'ra glaz va interamant, interamant va yaouankiz re hir, euz ruiou Kalkutta beteg an Imaïla, en erh, er skorn, uhel-uhel e-touez ar steregi. Yen va horf loarlivet, yen va halon ruz-teñval, yen va ene du-pod. Ha tomm-gor war eun dro. Noz ar frouez tamolodet e kavell doureg kov ar vamm... Beaj echu... e ludu... A !...

Ha Jili ? " Santet 'm-eus eul lano iskiz o honid va empenn; gwelet 'm-eus liviou kaer, bresk 'vel luheud, maneriu war ziskar er houmoul, trolinnenn grenuz merhed yaouank keneduz, " stared " ar film diweza; klevet 'm-eus sonerez eur gavotenn o tiskenn melen euz eur wezenn-bubli..." Med buan e spont : e gitern en em zistage dioufañ, e spered e-noa fallaennou, "vel eun nadoz-vor diheñchet. Dislonka 'ra ha klask sevel. Gand beh, war e graboñsonou, e tiz an nor. Hag er mèz. Lakaad a ra e benn en eur zaillad dour a oa didan noed an doenn. Euruzamant ! Skrija 'ra e gorf penn-da-benn, gand ar riou e pep ezel...

Trumm : " E pe stad 'ma Yann-Ber ?... " Eur zell en ti... " O i... astennet eo, 'vel maro, o hikad, e zremm demhlaz. Dao din mond beteg an hent. " Eun ugent metrad bennag. Horjella 'ra Jili, mezo, trelatet. Erfin, eun dén a dremen : " O i mar plij, galvit eur medisin, eur medisin !... Va hamarad, en ti, aze... Roit din esperañs... "

" — Perag e rit war-dro an opiom, c'hwi diweza jeneral Taiwan war an douar-braz ? Ne gav ket deoh n'eo ket eul labour 'vidoh beza kenwerzour strogachou ? Ar marichal koz Tchang-Kai-Chek ne blije ket dezañ kement-se, nann ?

— N'ouzon ket ha butuna 'ree strogachou. Me, ma ne zigouez ganin sacha warmo nemed eur wech an amzer, me, red eo din ober war o zro 'vid beva.

— Hag evid ma vevfeh eo dao deoh ampoezoni tud e pevar horn ar bed ?

— Ampoezoni an dud ? An neb a gar hepken a bren euz

va marhadourez. N'on ket 'vel ar Zaozon o-deus greet brezel ouz Sina 'vid redia va bro da brena an opiom indian divennet ganto en o zrevadenn. Ha gouzoud a rit, an eroù n'eo ket an ampoezon nemetañ. Gwasoch 'z eus. Ha ne gomzan ket euz an alkol, ar butun. Karl Marks e-neus skrivet : " Ar relijion a zo opiom ar bobl. " N'ouzon ket; ne ran forz gand relijion e-bed. Med eun dra a zo sur evidon : ar humunlez, ar vosenn ruz, hennez ar gwasa ampoezon evid va bro.

Va dever-me, broadelour sinaad, a zo ober va zeiz gwella da skarza 'nezañ diouz va bro garet. Stourm 'rankan 'vid tenna va henvroiz diouz krabanou Mao hag e lamponed.

Evid se eo red din kaoud armou, pêr soudarded. Ma ! Euz pleh e tuy din argant 'vid se ? Digand ar CIA ? Med ma tremen eur froudenn e penn an Amerikaned, ma chomont hep kas din an disterra gwenneg toull war zigarez e tro 'n avel e liorzu an Ti-Gwenn, e rankom-ni kaoud argant memestra. Aze 'ma 'n dahl. Ha penôz ober er vro-mañ, kollet e kreiz Azia ? En eur zevel leveou ni on-unan. Setu perag e lakom gonid roz-moh.

— Plijoud a rafe din goûd hirroh diwar-benn ar blantenn-se.

— Deuit 'ta warc'hoaz ganin d'ober eun dro er meneziou. "

Gand ar jeneral Lin-Fu eo hag am-eus bet an diviz-se, eul lunvez a viz c'hwever 1978, pa 'z on bet oh ober eun dro-enklask en " Trihogn Aour ", tost da Xieng-Mai, e Norz an Tailand, nepell ouz Burma. Eno ez eus eun arme nasionalisted, o horizo, sañset, an tu da gas d'an traouñ gouarnant ruz Pekin.

D'ar meurz vintin, evel divizet, edon e ti Lin-Fu, unan euz tier kaerra ru vraz Xieng-Mai. Eno e talh stal kinkaillezh. Gwerza 'ra ive louzou, boued-mir, armou, ha " kalz traou all " ('vel ma lare an embanner goud'n overn, pa veze gwerzidigez). Begad opiom e-bed a-vad, na netra o tenna dezañ. Eun afer onest !

Seven-tre, ar jeneral a bedas ahanon da vond gantañ da weled e barkeier. Gand eul Landrover on-eus piguet, e-pad eun eurvezig, dre hentchou poultrenneg o harapennou kamm-digamm.

— Ar roz-moh, a lare Lin-Fu, ne strujont nemed er

meneziou. Er stankenn ema ar hêriadennou o ziez plouz, e skeud blokadou gwez. Med n'ho-peus ket gwelet kalz a dud enno.

— Nann 'vad, eur vaouez koz hepken. Tro-dro dezi e oa eur vandennad bugale vian, tost e noaz, o c'hoari en em ganna gand pistolennou koad, pe o nezial er stêr. Ar gozia-dez a fume he fibennad...

— Opiom ! (En eur hoarzin) Hag he broz ruz a zo greet euz ar hanab Marjann a welit en-dro d'ar parkeier, didalvez evidon d'ar mare-mañ. Goûd a ran, en Amerika, ez eus yaouankizou a zav argent-butun 'vid eur bloaz en eur ober eun dro - unan a zo a-walh - gand ar geot-se ez eont da werza er Hanada. Er vro-mañ, ar roz-moh a zigas moneiz kalz fonnusoh...

An dud gouest da labourad (hag amañ e labourer abred) eo hag a zo o terri o horv evidom en tachennou bian war grap ar meneziou. Demdost o stad ouz hini Morianed ar horz-sukr gwechall e San Domingo.

Ema mare 'n eost. Hadet eo bet ar roz-moh e fin mis gwengolo. Bremañ e skejer an ognon 'vid ma tivero diouto an douenn 'zo enno."

An oto a jomas a-zav. Gweled a ris er parkeier tud bian, daoubleget, gwisket truill, rouz 'vel an douar. Gand eun doare krib tri dant e reent skejennou, trohou, er pennou ognon. Diwar ar skej e tivere eul lêzenn, evel er vro-mañ pa droher letuz. Goudé e raskent al lêzenn-se diwar en ognon.

" — Ar raskaduriou, eme Lin-Fu, a vez lakeet da virvi hag a zeu da veza eun dem-yod a lezer da zeha. An opiom groz eo."

Gwelet 'm-eus peizanted o tebri begadou euz ar yod-se, 'vel e tebrom-ni tammouigou fars-forn. Lod a chaoke anezañ e-giz butun-karot. Eur hoziad a laras din : "Gand opiom 't-eus ket naon. (Er vro ne vez ket tu aliez d'ober kovaldou !). Ma t'-eus ar hleñved-red, e torr dit da zipadapa. Ouz ar poan-benn : opiom. Trist out ? Opiom. Ma troh kuit da wreg : opiom ! Eul louzou eo hag a zo mad 'vid pep tra. (Em skoarn : "En eur hornig euz marhad Xieng-Mai e kavi eur goantennig hag a werz gwestell opiom. Euz ar henta !")

Ar jeneral a gasas ahanon en eur hoad gwez stank. A-benn eur hard-eur bale diéz e tigouezjom en eur franki-zennig. Eno 'oa eun tiig plench.

" — El lochenn-mañ, ol labouradeg, a laras Lin-Fu, e vez

pureet an opiom groz. Dond a ra da veza eroïn, morfin. Kemmesket e vez ar re-mañ gand bleud-lêz, talk, sukr : neubeud a opiom ha kalz a draou all ! Ha mad da werza !

— Tailandiz ho lez d'ober ? N'hoh bet paket morse, lakeet er prizon ? Ez a-walh eo gweled al labour a rit, nann ?

— Eo, eur wech on bet lakeet en toull. Kavet 'm-eus 'vad an tu da veza prim dieub. Eun dro all zoken on eet kuit gand an oto a die skarza ahanon pell-pell war-du ar Su.

— Hag hoh " uzinou " ?

— O I êz eo diskampa er hoajou-mañ... ha sevel eul lochenn eun tammiig pelloh. A-wechou - ral - e rankom laza, pe lakaad laza, ar friou-furch. Marhad-mad buez eun den amañ. Peuh am-eus iven eur ginnig eur pez argent bennag. Pinvidig on, va zoudard a zo peet mad. Peurliesa ne zeu den d'ober enklask. Se 'zo mad 'vid an oll... Ha n'eo ket warc'hoaz e vo pare Bro-Sina. Ahann di, pep hini e-neus da honid...

Va labour-me a zo lakaad va zud da zastum an danvez groz, ober war-dro an uzinou, ha kaoud ar brenerien genta.

— Pegement e pêt an opiom d'ar beizanted ?

— 25 000 bath an deg kilo opiom groz. (Eur bath a dalv war-dro eur real). Gand ar priz-se n'ema ket va devezourien tost da drei da vourhizien.

Pêa 'ran, ne laran ket e pêan mad; a-walh evelato 'vid ma ne grevint ket gand an naon, a-walh 'vid ma gevint d'an neubeuta eun devez muioh, gouest da labourad. Gand ma chomo ar zah en e zav... Ne houlenont ket muioh, beteg bremañ. Ha diwar betra a vevfent ma ne vefem ket amañ ?...

Ma fell din kaoud prim moneiz braz, sevel yalh da zerhel gand va stourm hir ha koustuz, eo dao din prena marhad-mad... ha gwerza ker-tre. Ne ran foulstre-kaer gand an implij droch a ra gand va opiom kapitalisted pe gomunisted Amerika pe Europa. "

Moneiz-braz... Ne ran foulstre-kaer...

Lenn a rit war ar journaliou eo bet paket hemañ pe hennez gand eur valizennad eroïn, pe "brown-sugar", pe "mari-

juana". Kavet e vez strogachou etre diou leurenn eun oto, diou zol eur votez-lér. Pe da heul eul lizer... An oll drafikerien n'o-deus ket ar memes chañs hag ar jeneral Lin-Fu. Med kalz a floderien en em zil memestra beteg Marseill, Bal, Torino, Amsterdam. N'o-deus ket soudarded - ha c'hoaz -, med moneiz da ginnig 'vid ma chomfe serret daoulagad 'zo, re eur malouter ha ne vefer ket seven a-walh marteze. Lod all o-deus eun tres ken onest, a zo ken hañvel ouz n'euz forz pe gristen, ma ne zav e spered sitoian e-bed abeg da houlen diganto digeri o fakadou lien pe vezet...

Euz an "Trihogn Aour", opiom Lin-Fu hag e genseurteud a diz Europa hag Amerika. Eul lodenn vad anezaf, dre riboulou kuz, a erru beteg Sinaiz Amsterdam, marhallek brasa ar "geot". Eno e tired pôtred, ha merhed, e-giz ma za tud 'zo d'ar ostalir - pe da Lourd -; ha n'eo ket evit arresti ouz dour kanoliou Venezia an Norz, nag ouz parkadou tulipez o lies liou. (Tulipez a vez savet bremañ e paludou an Dorchenn, e-kichen Pennmarh.) Da brena danvez-hud ne laran ket. Evid o "beajou". Med pegwir e vez divouguz o boazamant ha ker-ruz antreal e baradoz an huñvireou, ez eo dao dezo gwerza euz ar boultern a blijadur. Ha ra gano an opiom : 100 lur ar grammad en Izelvroiou, 2 000 lur e Breiz ! Moneiz braz a zo 'ta da honid e kenwerz ar sukr rous pe geot Marjann. N'emeur ket pell o rastella eur fortun. Kalz buannah 'ged ar miliner a-wechall a gemere eur vozad - re vraz hervez Yann Gouer - e pep sahad malet en e vilin !

*

Eveljust peizanted an "Trihogn" a jomo yennet en o dienez, sammet a zleou, truilleg o stad; sur, n'eo ket i a zav bern gand ar peziou aour a gouez tro-dro d'ar roz-moh.

Na kennebeud yaouankizou or bró-ni a vutun glahar, dizesper, en eur glask ar zeiz plijadur, a goust dezo argant ha gwad, a ra anezo demfolled, astud pa n'eo ket prefved, hag ki pinardek pe beorien, a-du pe a-enep Mao hag e leoriz ruz.

E liorz Kergili, deut eo an Doktor Kordour a-bred a-walh evit savetei Yann-Ber ha Jili. Med niveruz, amañ hag ahont, ar galvou : "Doktor ! Doktor ! Buan ! Va mab, va merh... a zo war-nes mervel : strogach..."

*

14

Ha padal ema distro Kala-Mê, gand ar bleuñv o tigeri, al laboused o richana, an oabl o reded er stêr : kaerder an natur da eila kened ar merhed ha nerz ar wazed. Ema krog ar bed laouen en eurusted an nevez-hañv...

Er winieg he broñsou glaz-tener, e tremen eur vaouez yaouank, enni gwareg eur vuez en hent war-du an heol. Ema o sevel kan don al levezez er garantez.

K. RIOU.

EMBANNADURIOU EMGLEO BREIZ

Evid studi pe kelenn ar yez :

* komzom, lennon ha skrivom brezoneg,
gand j. tricole

Diou levrenn : Kenta lodenn - Ell lodenn	pep hini : 30,00 F
Eur gasetennig da heul al lodenn genta (KLT)	38,50 F
Eur gasetennig e brezoneg Leon, da heul an ell levrenn	40,00 F
Evid Bro-Wened : Eur gasetennig evid al lodenn genta	30,00 F

* ar brezoneg dre radio,
le breton par les ondes, gand v. seite

Daoù lev : Kenta lev (evid ar re a zo o kregi gand ar studi)	20,00 F
Ell lev (ell bloavez)	20,00 F
Eur gasetennig da heul peb lev	pep hini : 30,00 F

* Al levriou-ze eo a vez implijet gand ar Hentelou dre lizer-mañ :
- Levriou J. Tricole : Kentelou dre Lizer Skol ar Merher, A. Merser, 6 ru Beaumarchais, 29200 Brest.
- Levriou V. Seite : Skol dr Lizer, V. Seite, T-Carre, 29150 Kastellin.
Da veza gouleniet en oll stalou-levriou pe digard :
EMGLEO BREIZ, B.P. 17 - 29266 Brest Cedex
C.C.P. EMGLEO BREIZ - 1649-07 U Rennes

15

DREIST AR MOR BRAZ

XI

Ar gwella tra a deu fin dezañ buan war an tamm douar-mañ.

Kuitaad a rankan va mignon hag ar Hanada. Tri devez ne vezont ket pell o tremen hag ar re-mañ a zo bet berr-kenañ. An Tad Francœur, pourvezer ar "Centre de Fraternité", a deu gand Julian d'am has da aeroborzh Montreal gand unan euz teir oto ar "centre", eun oto amerikan gaer. Mond a rankom abred diouz ar mintin, rag red eo din beza da unneg eur en aeroborzh, hag on-eus tri hant ha pevar-ugent a gilometrou da ober.

Prest om da c'hweh eur. An noz a zo teñval-spontuz c'hoaz. An erh e-neus paouezet da goueza. Eñuzamant n'eo ket gwall deo war an hent hag e hellom mond buan. An Tad Francœur a rank beza eur rener dispar : da zeg eur emaom en aeroborzh. Setu on-eus c'hoaz eun eur dirazom da gózeal.

Med dre ma tosta ar poent da vond kuit, e sav tristidigez em halon : resevet mad on bet gand kemend a dud, hag emaon o vond da guitaad eur mignon ker hag a gosa buan eveldon !

HEB MEZ NAG ARDOU

En avion, emaon eur wech all tost d'ar prenest. Em hichern, ez eus eur plah yaouank koant a zeiteg pe driveh vloaz. Pa gózean e galleg d'ar paotr a zo o servicha, e welan evel eun elfenn o lugerni en he lagad hag eur mousc'hoarzh war he muzellou. Ha kerken ha ma'z eo eet ar paotr kuit eh en em laka da gonta kôziou ganen e galleg; ne baouezo ket d'henn ober ken na vo diskennet ar harr-nij en aeroborzh New-York. Amerikanez eo, emezi. O chom emaif e kér New-Brunswick, eur gér stag ouz New-York, e Stad New-Jersey, Studierez eo. Bet eo tri devez er Hanada o c'hoari rikla war an erh (e galleg : "faire du ski") war ar meneziou a zo tost da Gebeg. "C'hoant braz em-oa chom kalz pelloh, a lavar

din, beteg fin ar vakañsou, med n'em-eus ket gellet kaoud ar plas am-oa soñj kaoud en eur restorant. Eet eo e-biou din. N'on ket bet gouest da lakaad pennou-braz Kebeg da rei din ar santifikad a ranker da gaoud evid kavoud labour er vro." — "Peraq 'ta, a houlennan diganti, ho-poa c'hoant beza plah evel-se en eur restorant ? Ar plahed restorant a labour a-leiz, ha nebeud a amzer da vond da c'hoari." — "Ya, emezi, sur eo. Med me, ne 'm-eus ket a arhant a-walh evid chom eno pelloh heb labourad."

An dra-ze a deu ganti heb mez hag heb ardou. Med henn gweled a rin, meur a wech, an Amerikaned, paotred ha merhed, n'o-deus ket aon da lakaad o horv da labourad, pa vez red, na mez ebed kennebeud oh anzav e rankont labourad gand o daouarn. Eno, ne weler ket a-leiz, ar re yaouank o hortoz o zud da rei arhant dezo evid o flijadur nemeden. Gwelloc'h eo ganto gounid o-unan an arhant o-deus ezomm. Gweled a rin eur plah yaouank all oh ober he studi en eur labourad euz eiz eur diouz an noz beteg div eur diouz ar mintin.

Homañ a zo trist he fenn o tistrei d'ar gér kentoh eged n'he-doa c'hoant. Med dont a ra da veza laouen kerkent ha ma wel e hell amproui ganen ar galleg he-deus desket er skol. Hag e rankan lavared e teu mad ganti.

P'am-oa kuitaet Montreal, ar gér a oa gwenn gand an erh. Pa erruom e New-York, n'eo ket heñvel ken an traou. Amañ eo kalz klouarroh an amzer hag emaom tostoh d'ar glao eged d'an erh.

En aeroborzh, en taol-mañ, on-eus leh da veza souezet. Dond a reom adarre euz eur vro estrafjour, med ne rankom na diskouez on paperiou na sina paper ebed, na digeri zoken on pakadou. Petra a zo c'hoarvezet ? Daoust hag on feson a zo gwelloc'h pa deuom euz ar Hanada eged pa deuem euz ar Martinik ? On malizenn zoken a zo roet deom kalz buannoh; a-veh ma rankom gortoz deg munut, e-leh eun eur er wech all. Gwir eo, an noz a zeu a zo noz Nedeleg, noz ar joa hag ar vadelez. Med kredi a ran kentoh o-deus an implijidi mall oll da zistrei d'ar gér.

EUR BED A ZORSERIEN

Pa guitaan an aeroborzh n'eo nemed teir eur. Beza ma'z eo du an amzer, n'eus ket kalz a vrumenn hag an deiz a zo krefiv c'hoaz. Setu e hellan gweled kalz gwelloc'h kreiz-kér en taol-mañ dre ma treuzom anezañ. Ouspenn, rener an taksi ne heuill ket ar memez hent. An dra-mañ a zo eur chañs vraz evidon, rag lakaad a ra ahanon da dremen tost d'an tiez uhel, d'an touriou braz, ar re a vez greet outo "buildings" pe

" gratté-ciel ", zoken e-harz an daou uhella, an Empire State Building hag ar World Trade Center.

Eun ti a dri hant daou vetr ha pevar-ugent hag eun all a bevar hant daouzeg ! ne oan ket gouest da lakaad em spered eur seurt tra. Bremañ, tost dezo, em-eus eun tamm aon dirazo.

Er wech all n'em-oa gwelet anezo nemed a-bell; pa oa an noz dija o tiskenn, pa oa eun tamm latar endro dezo, pa oa elum ar goulou ruz war o beg evel war hini an touriou-tan, pa roe dezo sklerijenn ar prenestou, ne lavarin ket furmou brao, med furmou iskiz, evel ma vijent bet tiez savet en eur bed all gand sorserien, kalz brasoh o galloud eged hini ar paour-kèz tud a rank beva war an douar, e oa plijaduruz a-walh o gwel. Amañ hirio dirazo, pe gentoh dindanno, ne zantan ennon nemed ar c'hoant da bellaad outo buanna ma hellin.

Petra an diaoul e-noa kroget e penn an dud o-deus lakaet sevel tiez ken uhel-ze ha ken divalo en eur vro hag a zo kemend a bias d'an dud enni ? Ne vijen ket estonet ma klevfen eun devez bennag lavared e koll o skiant meur a hini euz ar re a rank chom a-hed an deiz da veva pe da labourad gwintet ken uhel-ze en êr.

Kala a dud bremañ, er Frañs, a chom digor o genou, estlammet, dirag tiez evel ar re-ze hag o-deus c'hoant lakaad sevel re heñvel dre amañ. Ne gav ket deoh ez int tud zod ? Penaoz e hellfed beza eûrûz en touriou-ze ? Peseurd ivern e teuio ar hêriou braz da veza ma kendalher da zevil enno tiez ken uhel ?

KALON NEW-YORK

En em gavet en otel, e sav c'hoant ganen mond da bourn men dre ar harter. Hemañ n'eo ket tost dezañ beza brao. Ar ruiou goulskoude a zo ledan. Med ar pez a sko va daoulagad da genta eo n'eus ket e neb leh eur wezenn warno.

Biskoaz n'em-eus gwelet ken skîr pegemend a blas e kemer ar gwez e buhez ar paour-kèz den.

An tiez n'int ket gwall-uhel (tri pe bevar estaj), med ne blije ket din rankoud beva enno. Savet int bet gand brik ruz-du, evel koulz lavared touz an tiez e New-York, ha, beza ma'z int dalhet net, ez int trist da weled. Gwir eo n'emaon ket amañ e kreiz-kêr. Bez' emaoz e Jersey-City, en tu déhou d'ar stêr Hudson. Ar stêr he-deus eno tost da zaou giometr lehed hag evid he zreuzi, evid ar re a zo war o zroad, n'eus nemed eur pont hag a zo peill ahalenn, deg pe zaouzeg

kilometr da nebeuta. Evid an otojou n'eo ket heñvel. Ar re-mañ a hell treuzi ar stêr dre zindanni, dre daou dunnel.

New-York a zo kér vrasa ar Stadou-Unanet, beza ma n'eo ket ar gêr-benn. Spontuz eo niver an dud a zo o veva e-barz, tost da eiz million (7.867.760). Kredi a ran n'eus nemed eur gêr all er bed, Tokio, er Japon, hag a vije muioh a dud enni.

E pe leh emañ ? En hanter-noz ar vro, tost d'ar Hanada, war vord ar mor Adlanteg. Skignet eo en daou du da ziou stêr vraz, an Hudson hag an East-River ha war n'ouzon ket ped enezenn en aber ar re-mañ. An enezenn vrasa, an hini a zo bet savet kreizenn ar gêr enni, eo Manhattan. Homañ a zo koulz lavared kalon ar gêr. Eno eo emañ an tiez uhella, ar World Trade Center, an Empire State Building, ar Skoliou Meur (Columbia ha Rockfeller), an teatrou braz, ar muzeou, iliz-veur Sant Patrick hag ar brasa bankou a zo er bed.

Marteze e pliffe deoh eun diverra euz istor kér New-York.

El leh ma'z eus bremañ berniet kemend a dud, ne oa er bloaz 1524, pevar hant hanter-kant vloaz zo, nemed eun Indian bennag, tud ruz hag a veve eno heb trabas, en eur besketa hag en eur chaseal. Er bloaz-se, eh en em gavas er vro eur martolod italian, Giovanni da Verrazano, eun den gopraet gand roue ar Frañs. Hemañ ne reas nemed tremen dre ar vro.

Kant vloaz goude, er bloaz 1626, e teuas eno tud euz an Holland. Ar re-mañ a oa en o fenn chom hag a brenas digand an Indian an enezenn Manhattan, evid pevar dollar warn-ugent (da lavared eo eun tamm nebeutog eged c'hweh ugant lur !), evid netra a heller lavared, peogwir an enezenn he-deus ouspenn ugant kilometr hed ha tri giometr lehed. Eun afer vad, neketa !

Sevel a reont eno eun tamm bourk a roont dezañ an ano a New-Amsterdam (Amsterdam nevez), enenor da gêr-benn o bro. Pemp bloaz war-ugent goude, ar Bourk a zo dija deuet da veza eur gêng : eur milier a dud a zo o chom ennañ. Med, er bloaz 1664, e rankont diskana. Eur gwall darvoud a gouez warno : ar Zaozon, prest atao da baka krog er pez a blij dezo, a laka o hraben warnañ hag a ro dezañ eun ano nevez, New-York, ano ar gêr bremañ, ar " York Nevez ".

Eur wech deuet da veza saoz, ar Bourk n'en-eus ket paouezet da greski abaoe endro d'ar porz-mor savet kerkenet gand ar Zaozon evid kas d'o bro an ed, ar hig moh, ar hig ejenn, ar hrehin, a vanke dezo hag a gavent puill amañ tro-war-dro.

BEVA EN EUR GER KEN BRAZ-ZE ?

Kant vloaz goude, ar gêr nevez a zo dija pemp mil den warn-ugent e-barz, tud deuet euz pevar gorn ar bed. Ar homers neuze a gresk buan muioh-mui, ha gantañ niver an dud. Er bloaz 1850, ez eus ouspenn 500 000 den en enezenn Manhattan hag ar gêr a en em laka da en em skigna a-hed ar stêr Hudson hag an East-River.

Pa gomañs ar brezel, er bloaz 1914, ez eus dija 5 000 000 a dud e-barz hag eun tamm a-raog ar brezel diweza, tost da eiz milion, lavared a reer he-deus abaoe paouezet ar gêr da greski.

Pa welan euz ar harr-nij pegen ledan eo ar gêr-ze, e soñjan ne dle ket beza gwall eûrûz ar re a rank beva enni e-pad o buhez. Penaoz e hellfe ar paour-kêz tud a zo o chom en he kreiz mond da glask an tamm êr vad hag an tamm sioulded a zo red da bep hini kaoud beb an amzer evid chom yah a gory hag a spered ? Daoust ha padlou a hellfed o kaoud atao a-zioh ar penn tiez ken uhel ma viront da weled an oabl ? O weled bepred o tremen dirag an daoulagad milierou a otojou hag a ne reont nemed ampoezoni an êr tro-war-dro ?

Eun dra all a zo c'hoaz gouest da lakaad eur Breizad da veza souezet, pa en em gav eno, ha marteze iveau da lakaad ar vuhez da veza diêz evid an oll e kér. E New-York ez eus o veva tud a bep seurt gouenn, dreist-oll tud du ha tud velen (Chinaed ar beurvrasa euz ar re-mañ), ha tud euz ar broiou estrañjour all. An dra-mañ ne vije ket eur gwall dra ma hellfent beva an eil e-kichenn egile atao. Med n'eo ket tost dezo henn ober.

E kér New-York ar beurvrasa euz an dud a vev evel ma vijent estrañjourien, evel ma vijent c'hoaz er vro m'añ int deuet outi. Derhel a reont atao da veva etrezo, ar re zu gand ar re zu, e karter Harlem, an Italianed gand an Italianed, ar Chinaed en eur harter hag a 'neus ennañ nemed Chinaed, ar Yuzevien deuet euz ar Pologn gand ar re deuet euz ar Pologn araozo, hag all...

Tud ar harteriou-ze ne fell ket dezo e mod ebé en em ober gand ar re all. Ar hontrol eo zoken : eun dañjer e vez atao mond enno evid ar re n'emaint ket o chom eno.

Da vez kendalhet.
Y. Miossec.

LOUZOU HA GIZIOU GWECHALL-GOZ

AR MEVEL HAG AR VATEZ

Pa oa manet ma mamm intañvez, hi doa eur menaj daou a gezeg ha n'halle ket over he jeu 'n he-unan hag hi doa komeret eur vatez hag eur mevel. Ar mevel oa ket koz hag ar vatez ive. Ar mevel oa douz ar Faved hag ar vatez oa douz ar Vad'lenn. Ar mevel oa kar d'ar vamm-goz.

Ar vatez oa kriz ha pa oan kap da gerzed ree din mond ganti da vesa 'r zaout endro d'ar parkou. Hag e oa eur vuoh hag a oa droug pegur oa laket dei eun daibenn-koad dirag he daoulagad ha stag ouz he herniou. Ha pa dapent eur bouchad bennag a ree din tosteñ douz ar zaout ha me meze aon doute. Hi veze ' over stamm pe o wriad ha ma zenten ket outi, meze eur las ganti...

Ha baonde, pa veze kision da vond da vesa goude hadvern, e hasten kaer mond da goach en tu bennag, 'b'lam' ne gavche ket 'hanon. Med klask ree 'hanon dre oll ken he dese ka'd 'hanon.

Ha neuze oan deut da finaad ha pa veze mamm-goz gand he hadvern, e jechen war ha broz (1) da vond d'ar gêr hag ah eñ-me ganti ha laren dei zerri an nor ha tennañ ar "flot'rez" (eun tamm koad hag a veze eun toull barz ar vur a veze jechet raog d'an nor da derhen nei zerr).

(1) "broñz" a vez distaget;

Ha neuze 'h ên diwar ar skabell war an daol war bennou ma daoulin da zelled ar vatez' klas 'hanon dre oll :

— " Sell, mamm-goz, Mai R... klas 'hanon. Ha pa zelle Mai R... da di ma mamm-goz, e blegen-me ma fenn. Ha pa neze ket tennet ma mamm-goz ar flot'rez e laren dei :

— " Hast kaer tennañ ar flot'rez "; ha lare din :

— " O ! tey ket amañ da glask 'hanout. Teus ket ezomm da gad aon. "

O i honnez oa mechant. Ha me a diskuelle nei ive michañs, gwellañ m'hellen, ha wejou veze kaset da vale gand ma mamm. Eur wech he-doa pilet 'hanon ken oa du ma morzed toud... ha 'm-oa laret mann 'bed. Med ma mamm-goz 'n-oa gwelet kar pa oan êt 'n em hoaze war ar skabell, 'm-oa grêt " ai ! " hag hi da gouled ganen :

— " P'sort oar dit ? "

Ha 'm-oa laret dei oan bet pilet gand Mai R... Ha hi, da droñsañ ma jakadenn ha gweled oa du ma morzed; ha hi helven (2) ma mamm :

— " Deus amañ eun tamm bihan, 'mezi. "

Ha hi tiskouenn ma morzed dei :

— " Zell barz pesort etad 'mañ ar bugel-mañ ! "

Hag oa gelvet Mai R... ive ha laret dei ma hadkomañche, hi doa mann med mond d'ar gêr. Neuze n'eo ket mitijen a vanke. Ha goude-ze ne grede ken pilad 'hanon kement.

Boped (3) eo, laga (4), oa chomet du-mañ c'hoaz ! Hag e oa kam'râd ar mevel ganti ha ne oared ket.

Med ma mamm-goz oa eur plah fin hag hi da weled ardou gante hag hi da lared d'am mamm :

— " Difeiet douz an daou-ze ! "

Ha ma mamm respondas d'am mamm-goz ne rent med 'n em iñsulti dirag an dud... ha, hi grie " feneant " warnañ. " Aes (5) d'az labour, 'mezi. "

(2) gervel; (3) bepred; (4) laga 'ta ? neketa ?; (5) kë !;

Ha benn ' fin, laga, oa deit da vomisañ he lein ha ma mamm ' lared dei dont da weled eun aos'rez. Ha hi da lared d'am mamm oa doug'rez. Ha pa oant ' tond d'ar gêr douz ti an aos'rez ma mamm 'n-oa goulet ganti da biv oa. Ha hi da lared oa d'I-Mai. I-Mai oa ar mevel.

Ha pa oant ai (6) ' gêr, ma mamm helvas I-Mai hag a laras dañ :

— " Goud a rez, mezi... houmañ zo doug'rez hag a lar eo douzit. "

Hag a blegas e benn ha laras " ya " ha hi houl gantañ :

— " Komer ri 'nei ? " ('n-oa ket grêt c'hoaz e zervij).

Hag eñ lared : " Ya, komer rin 'nei ".

— " Ahanta, 'mezi, mond da 'n em chañch dustu da vond d'ar Bourk. "

Ha ma mamm oa êt gante ive da laked o hanvou. Ha neuze, laga, hi doa grêt eun tamm pred dê ha d'he mamm - (eñ, oa marv e dud, gav din) - deiz an eured. Hag hi da lared dê :

— " Te, paotr, ey d'over da jervich, ha hi chomo amañ, 'hann vo dare da gad he bugel ha neuze ah ey di he mamm. "

Neuze, laga 'ta, oant bet dimezet hag e oa êt d'over e jervich ha hi ca êt ti he mamm ha goude he-doa furmet eun tamm ti bihan, eur penn-ti, kichenn ar Vad'lenn-Ploueg.

Pa oa ai ar bugel, oan êt gand ma mamm da weled 'ne ha mamm 'n-oa kaset treou a're : eur voestad sukr hag eun tamm kig-sall. Hag oa laret din reïñ eur mañ (7) da boupon Mai R... Eur paotr bihan, gav din, oa... me oa bihan neuze ha 'm-eus ket kalz zoñj. Med me 'm-oa ket goulet reïñ eur mañ da boupon Mai R... Re a-liez a-wech he-doa pilet 'hanon. Hag oan bet gourdrouzet pa oan 'tond d'ar gêr.

— " Ya, 'b'lam' pesort roez ket eur mañ d'ar bugel-ze ?

— " Poupon Mai R... oa louz, mion. Oa eun tamm chutel vara barz eun tamm lien, gantañ 'n e henou, ha louz toud e benn ! "

(6) arru; (7) pok, bouch;

Oant ket haddeit du-mañ. Bet oa eur vatez all douz ar Vad'lenn hag a oa jentil. Mai R... -ze oa droug, me lar dit. Perag e rë vil din vel-se ? ha me a haye (8) ive, muiañ ma hallen, vel ouzout. O ! Gwerherz ! honnez a rë vil din... Ha ma mamm gasse 'hanon da vale pah ên da 'n em glemm. Me oa rad (3) ganen pa oa êt honnez 'raog... Mamm-goz chilaoue 'hanon da vihannañ hag ah ên da goach drefv he hein douz Mai R... liez gwech... oa ket perm'tet over ze d'ar vugale. Ha c'hoaz n'en ket da 'n em glemm bob gwech... kustum oan. Bob sort buhezou vez... ha vez ket zoñjet. Kenkoulz re vihan hag ar re vraz...

Losket 'n-oa ma mamm he menaj pa he-doa galleg; oa ket brav dei kad afer ouz tud evel-se... Boped he-doa grët dë dimeziñ... ha ma mamm-goz 'n-oa gouvezet pesort oa. Ha dustu d'ar bourk ! o-doa ket bet vel-se amzer da 'n em dislared. Pesort troiou ! O ! ma Doue ! Boped oa ze eur horve d'am mamm, ive, 'michañs.

PENAOZ E OAN EET E " KOFURENN "

Douget 'm-oa 'ta eur boned beteg 'n oad a zeiz pe eiz 'la. Goude ar boned 'm-oa bet eun dokenn in " p'luch ", form re ar zoudarded, gand eur pleg barz ar hreiz. Hennez blije din. Brav oa... melen alaoured. Hennez oa kaer ! Diskenn a rë beteg ma diskouarn. Ar reou all 'doa ket tout eun dokenn vel se. Me oa bet choaz 'nañ gand ma mamm e Pempoull ha pa oa bet laket din war ma fenn, 'm-oa laret : " Hennez 'm-eus c'hoant da gad ".

Goude-ze 'm-oa bet eur " fond tombé " pad daou la... eun espes boned Pempoull med ne blije ket ar machin-ze din.

Hag eun deiz oa laret din oa poent din ive mond in " kofurrenn ", pa 'm-oa grët ma faskou. Med me 'm-oa ket c'hoant da vond. Ha neuze oa laret din vehe prenet koffur'nou din barz in foar Zant Jakez. Ha pa oa kision din d'over ar " bandeoù ", 'm-oa eun toullad blev hag oant dièz da derhen in " bandeau "... ha 'm-oa laret : " Karolin K... lako ma hofurenn din. "

Hag oan bet ennon laked ma hofurenn. Pa oan aï barz ar gér, 'n-oa laret ma mamm din : " N'i ket d'ar bourk vel-se.

(8) hegase; (9) laouen.

Aez ahe war benn ar skabell ha me ah a da laked da gofurenn dit. " Hag hi da haddilued ma blev ha neuze hi da laked dour da derhen 'ne plad war na fenn, da blakañ 'ne war ma fenn, dah ampech 'ne da houehañ (10). Ha neuze hi da laked eur las gloan du din war ma fenn da derhen ar spillou ha neuze hi da bleged ar gofurenn ha laked 'nei din war ma fenn gand spillou piket barz ar las du se.

" Vel-se out propri, 'mezi, bremañ. "

Ha neuze oan zavet diwar ar skabell hag êt da zelled ar mez'lour... ha oan chomet eno eur pennad da weled pesort penn 'm-oa. Ha me, heb lared mann 'bed, komañs lemen ar spillou douz ma hofurenn ha pozañ 'ne war ar gwel.

— " P'sort, 'mezi, n'i ket d'ar gousp'rou ? "

— " Nann, 'mezon, pa vin vel ar re yaouank all, ah in. Med welloh eo ganen chom er gér vel-se. "

Ha neuze oan êt da gas ma zaout d'ar prad ha gouelet 'm-oa rag klevet ren ar hlehi ' son barz ar bourk rag deiz ar pardon oa. Ha 'm-oa gouelet. Ya, gouelet 'm-oa. Ha neuze 'm-oa kousket barz ar prad... ze zo gwir !

Goude-ze oan losket da laked ma hofurenn 'n em giz. Gweled rent oa mann 'bed d'over ganen, oan inkommamñ-dabl.

Biken ne vehen êt d'ar bourk vel-se. Re a vez a-mehe bet. Hag an deiziou war-lerh ésaen-me laked ma hofurenn, pa vezet ma-unan, vid taped an dorn da laked 'nei... hag ah ésaen baonde ha 'm-oa abimet ma hofurenn, veljust.

A ! ya ! hennez oa bet eur " gomedi ".

Bezañ oa kofur'nou vid ar re yaouank ha vid ar re goz. Re ar re yaouank aneze eur boked brodet barz ar foñs, pe eun " entre-deux ". Kofur'nou ar re yaouank a-neze lip'nou hir ha re goz neze lip'nou berr.

Ma mamm-goz 'n-oa eur gofurenn lien fin gand eur " haliko " an nesañ d'he bizaj. Ar " haliko " veze ampezet ha feret vid derhen 'nañ reud.

Ar gatiolenn veze laket vid an deiziou braz : vid an eur'jou, ar prosisionou, pa vezet o tougen eur bannier pe eun dra bennaked vel-se.

(10) da gouezañ;

**PENAOZ 'M-OA REFUZET MOND
DA DOUGEN AR BANNIER VID AR PARDON**

Anvet oan bet ive gand eur bannier. Ha neuze oan deut d'ar " Halvar " vid ar prosision gand eur bannier; hag a ree avel ha me diskenne ar " ramb " (11) tre ma diharr b'lam' ma grogche ket an avel enni; hag oa dare din bezañ bet kouezet ganti rag an troad-se lue ma diharr din gand ma dillad hir. Ha goude neuze 'm-oa ket ken goulet mond da dougen ar bannier ha 'm-oa ket laret mann 'bed d'ar person... Deiz ar pardon, ma mamm houlas ganen :

— " Poent eo dit mond da laked da gatiolenn ti Jañ. "

Ha 'm-oa laret :

— " Nann, n'in ket. "

Ha oan ket êt. Ha benn ' fin ar gousp'rou oa deit reou da lared din :

— " Te 'neus grêt kôzeal douzit ! "

— " Ma feiz, 'mezon, ar person 'neus ket goulet 'hanon. 'M-eus ket ezomm ive da lared dañ n'in ket. "

N'veze ket grêt ganin vel keret ! Med rezon 'm-oa. Me gave 'm-oa rezon, kaer oa gourdrouz 'hanon. Pegur oan ket kap da dougenn ar bannier. Ha ma vehen bet kouezet war dosenn ar " Halvar " ! Oa ket êzet, me lar dit. Pegur vid dougen ar bannier vraz veze dezomm (12) tri baotr solud hag o-deze poan derhenn 'nei pa hwhe an avel re greñv.

S. Loguillard.

(11) an tread; (12) ezomm.

**Hag a nevez
war dachenn ar stourm
evid ar brezoneg,
abaoe an hañv ?**

I . Diwar-benn implij Skrid-Diazez Sevenadurel Breiz :

Berr-ha-berr : war-bouez nebeud-tre a dra n'emañ ket gweloh sevenet, d'an ampoent-mañ, divizou pe " reolen-nou " Chart 1978 evid ne oa e penn kenta ar bloaz. Gwelom buan-ha-buan ar pez a zo bet greet - pe klasket ober - evid kelenn ar Yez ha Sevenadur ar vro, da houde evid ar radio-tele :

1 . - D'an 28 a viz mezeven, da geñver e drede emvod-leun evid ar bloaz-skol diweza, eo bet embannet gand Kuzul Sevenadurel Breiz eur mennad stard o tiskleria ne oa ket bet gwellaet an implij greet euz divizou Skrid-Diazez Kulturel Breiz a-zivoud kelenn ar brezoneg ha sevenadur or bro. Gouenn a ree adarre ar Huzul ouz an dud dilennet poueza war Vinistr an Deskadurez evid ma rofe galloud d'ar Rektourien da urzia an traou en eur hiz all evid n'eo bet greet adal miz gwengolo 78. Paneve-ze e vo kollet da vad eun eil bloaveziad evid implij ar Chart, hervez a lavare mennad ar Guzulierien.

SEVENET DIOUZ AR GWELLA !

2 . - E dibenn miz mezeven, eo bet kaset da gement skol a zo e Breiz eun niverenn " Amañ, Emgleo Breiz " a 20

pajennad, enni danvez ar chart diwar-benn kelenn yez ha kultur Breiz... pa ne oa ket diskouezet ar skrid-se beteg neuze d'ar gelennerien ! Pennad-digeri A.E.B. a zisklerie e vo krieg tud dilennet Breiz ma ne deouent ket a-benn da lakaad Ministr an Deskadurez da zenti ouz reolennou ar chart (1).

War eun dro, e-neus Emgleo Breiz kaset lizerou adarre d'ar gannaded ha d'ar guzulierien-rannvro, o houllenn outo skriva d'an Ao. Beullac pe mond d'e weled. Bet on-eus eun toullad adskrivadurio euz al lizerou ha "gouleenn-dre-skrid" skrivet d'ar ministr. Lizerou, anezo, evid an aliesa, doujuz ha sioul a-berz ar gannaded euz kostezenn ar gouarnamant. Heb barn an traou diwar eur "sao-boent" politikel, red eo merka e oa al lizerou kaset gand tud dilennet euz kostezenn an tu-kleiz skrivet gand eul liou all... nemed ne vez ket respontet dezo.

Ar respontou digemeret gand ar re all a lavar e vez sevenet diouz ar gwella reolennou ar chart, hag implijet evid-se kement yahid ha galloud ez eus ezomm anezo ! Meneget e vez dalhnad ar chifrou hag arguzennou deg gwech adlavaret gand ar Prefet-Rannvro hag ar Rektor, - heb respont war-eun da damallou ar Huzul Sevenadurel, Emgleo Breiz, Skol an Emsav, ar strolladou all hag ar Sindikajou kelennerien.

NA KEMENNOUN NAG URZIOU

3 . - Abaoe misveziou hag a-hed an hañv, e-neus Emgleo Breiz dalhet da lavared, dre bennadou-skrid ha dre lizerou, e oa mil boent d'ar ministr rei urziou evid ma veze renket en eur hiz reiz ar helenn brezoneg ebarz ar skoliou, adal miz gwengolo. Tremenet eo bet an hañv heb na vijed deut a-benn da gaoud cheñchamant gwirion ebed. Digoret eo bet ar bloaveziad-skol nevez heb ma veze deut kemann nag urz ebed war an tu-ze a-berz ar Rektor nevez, an Ao. Garagnon (kemeret gantañ karg an Ao. Martin).

D'ar mare ma tigore ar skol, o-deus gellet dileuridi ar Strolladou sevenadurel breizeg, da heul eur mennad kinniget gand Emgleo Breiz, kaoud daou ziviz gand Prezidanted an diou Asamble-Rannvro, an Ao. Ao. Champaud ha Marcellin. N'eus deut netra da heul an divizou-ze, bet ganto nebeutoh a bouez eged an emweladennou euz ar memez seurt a oa bet pevar bloaz zo e Roazon (... hag eo deut ar Chart d'o heul, daou vloaz goude !)...

(1) Anad eo, en doare ma ya an traou endro e Bro-Hall, n'eus e gwirionez nemed tud dilennet euz kostezenn ar gouarnamant hag a hellfe dont a-benn da dizoud ar pal-ze. Red e vo gweld a dost heb dale kalz ken ha kasket ez eus bet diouz an tu-ze lakaad an Ao. Beullac da biega... e-sell seveni promesou e-noa lavaret e taolfe ar brasa evez outo...

Hag e Kuzuliou ar "Rannvro" (C.E.S. ha Kuzul-Breiz), n'eus bet votet netra a-zivoud ar Chart. Red e vo gortoz bremañ Miz c'hwevrer moarvard a-benn ma vo klevet komz euz "seveni" ar Skrid-diazez-mañ, a zeblant muoh-mui beza eur baperenn heb talvoudegez gwirion evid an oll re a lakeas o zinatur war he fajenn diweza, ministred, prefeted ha Renerien Asambleou Breiz...

40 PE 60 KLAS MARTEZE

4 . - N'eus bet embannet netra, evid bremañ, a-zivoud an "danvez-dre-zibab" pe "opsion" vrezoneg ebarz Pederved klas ar Skolachou. Un toulladig klasou gand an opson vrezoneg ez eus, dre ar vro, heb ma ouefer avad ped a zo anezo hag e peleh int bet atreet. - 40, 50, 60 marteze, war ar sez p eiz kant a Skolachou a gaver e Breiz ar pemp departament, etre skoliou dindan-Stad ha skoliou katolik. Ar chifrou a diefe beza anavezet e Miz du :bihan int, sur mad, e-skoaz ar pez a dielef beza bet, - mar befe bet urziet an traou en eur hiz leal.

Rag n'eo ket bet kelaouet ar skolidi nag o herent er hiz oa da ober, - nag aliez kennebeud ar gelennerien o-unan ! Kevezerez a zo bet lakeet da zevel, a-ratoz-kaer, etre ar yezou estren ha yez ar vro, - e-leh aotrei kemer ar brezoneg da yez-dre-zibab ouspenn eun "eil yez veo", evel ma oa bet prometet dirag ar helauennerien gand ar Rektor Martin (beteg ma oe divennet outaf gand ar minister komz ken a gement-se, - hag e reas peoh neuze war-ze diwar miz genver)...

5 . - Eun draig nevez gouezet : an Itron A. Saunier-Seité, ministr ar Skoliou-Meur, he-deus roet da houzoud, o respont da zeputeed zo (an Ao. Ao. F. Leizour ha Madelin) eo lakeet "war ar studi" gouleenn Skol-Veur Breiz-Uhel a-zivoud aotrei eul "lisañs studiou brezoneg ha keltieg". Nemed ne zeblant ket e hellfe beza krouet al lisañs-se araog digor ar bloaveziad-skol 80-81.

6 . - Displeget e vo eur wech all penaouz emañ an traou, e-keñver implij ar Cahrt, evid pez e zell ar radio hag an tele. N'eus bet gouezet seurt ebed, beteg bremañ, diwar-benn kement a veze greet, e 1980, e-sell kroui an abadennoù tele nevez hag a zo meneg anezo ebarz ar Skrid-Diazez (Tit II, poent 2, § 3), da veza kroget ganto diwar ar bloaz zo o tond. Kelou ebed kennebeud da lakaad en e zav ar Huzul-alia evid ar Hleved-ha-Selled, nemed ar pez a zo bet respontet gand Rener-meur FR3 d'an Ao. L. ar Peñseg, kannad Penn-ar-Bed ("N'eo ket deut er-mêz an dekred a zo red kaoud araog kroui ar Huzul-ze")...

KELOIOU D'AR BROIOU ALL

II . D.P.L.F. o kas kelou da uhelidi Europa-an-Nao diwar-benn Yezou Bro-Hall. " Défense et Promotion des Langues de France " (D.P.L.F., hag a heller trei e brezoneg gand " Divenn ha Kas-warraog Yezou Bro-Hall "), - kevredigez oh unani an darn vrasa euz an Emzavioù sevenadurel o stourm evid gwiriou ar broiou minorezel a Vro-Frañs, - he-deus savet ha kaset eul lizer-kelaoui e miz gwengolo, da " uhelidi " nao Stad " Kumuniez Europa ", da lavared eo d'ar gannaded bet dilennet dre vouezlaedeg e miz mezeven tremenet, d'ar vinistred oh ober Kuzul-Ministred ar Gummiez ha d'ar Gomiserien a laka divizou ar re-mañ da veza reolennet ha sevenet.

Diskleria a ra al lizer penaoz emañ kont dalhmad e Bro-Hall evid yezou Oksitanie, Euskadi, Katalonia-an-Norz, Korrika, Alzas-ha-Mozel, Flandrez ha Breiz, - o chom heb beza kelennet da vad ebarz skoliou ar broiou-ze, heb beza roet dezo ar plas a zere war ar " media " hag er vuhez sosial, - heb ma vefe doujet eta da reolennou an Emglevadegec etrevroadel, ha menez pa 'z eo sinet ar re-mañ gand gouarnamant Pariz.

Kaset eo bet al lizer e galleg, ouz e heul eun droidigez e saozneg pe en alamaneg, hervez broiou an uhelidi, - hag evid broiou zo (Belgia, Nederland Italia, Iwerzon, Danmark) eun notenn verr e yez ar vro pe o houlenn digarez pa ne oa ket bet troet al lizer er yez-se...

Ouspenn renerien Europa-an-Nao o-deus resevet pe a resevo lizer D.P.L.F. ha troididigeziou saoz hag alaman al lizer : renerien ha kargidi an " Aozadurioù " (pe " Organadurioù ") Etrevroadel (UNO, UNESCO, Kuzul Europa, hag all), pennou an Deskadurez hag ar Skoliou-Meur en eun daou-ugent bennag a vroioù, hag eun niver brazig awalh

a gelaouennou dre ar bed. Hag eveljust e roez da houzoud da dud gouarnamant Bro-Hall ez eus bet kaset e diavêz d'ar Vro-C'hwehkorn kelou diwar-benn o folitikerez a waskerez... hag ar van a reont, evel e Breiz da skwer, da aotrei traouigou evid ar seiz yez minorezel a gaver war zouar ar Republik.

Amañ pelloh e heller lenn troidigez vrezoneg ar mennad embannet gand D.P.L.F. a-zivoud an treuz-implij a vez greet euz Chart Sevenadurel Breiz.

Gand ar skridou kaset da uhelidi Europa ne jom ket dianavezet an doare ma vez " sevenet " promesouigou gouarnamant Pariz ouz ar Vretoned e-keñver o yez hag o sevenadurez. Hag e vo lakeet dièz, eun tamm bennag moarav, dileuridi Bro-Hall dirag o henvreudeur euz ar broiou all pa zavo kaoz a-zivoud " divenn Gwiriou an Den hag an Frankizou a-ziazez " ma vez leun o henou ganto, aliez gwech, uhelidi gouarnamant Pariz.

EMGLEO BREIZ.

Notenn. - N'hellom ket embann en niverenn-mañ diskleriadurioù A. Keravel, o komz evel Kuzulier-Rannvro, diwar-benn ar pez a zo greet pe n'eo ket bet greet, epad an hafñv diweza, evid ma vefe gwelloh lakeet da dalvoud divizou ar chart.

MENNAD " DIVENN HA KAS-WARAOG YEZOUBRO-HALL " DIWAR-BENN PENAOZ E VEZ LAKEET EN IMPLU CHART SEVENADUREL BREIZ.

Emvodet e Pariz, d'an 23 a viz mezeven 1979, evid Asamblez-bloaz " Divenn ha Kas-warraog Yezou Bro-Hall " (1), dileuridi an Emzavioù sevenadurel euz Broiou Oksitanie, Euskadi, Katalonia-Norz, Korrika, Alzas, Flandrez ha Breiz, izili d'ar gevredigez-se, o-deus kleet displieg penaoz e vez lakeet da dalvoud ar reolennou kemennet gand " Skrid-Diazeg kulturle Breiz ", - anezañ eun emglevadeg etre ar Gouarnamant hag ar pemp departamant breizeg, ha bet sinet warleze gand Ministerou an Deskadurez hag ar Hultur.

War veur a boent eo bet peurgouezet gand dileuridi an Emzavioù sevenadurel penaoz e vez nabet gand minister an Deskadurez seveni en eur his onest ar promesou bet termenet gantiañ e-unan pa lakeas, e-leh raktres ar Chart savet gand Kuzul-Breiz, eun destenn all, dishevif, o verka reolennou kalz berroh e tachenn ar Helenn.

Gouezet o-deus e-giz-se an dileuridi ne oa bet lakeet ar reolennou-ze da dalvoud, beteghenn, nemed en eur stumm striz-tre :

— N'eus nemed evid eur bevarenn euz ar gelennerien ma vez integret an

eurveziou-kelenn brezoneg en Eil Derez, - daoust m'eo bet embannet gand Chart Breiz e vele greet evid an oll ; ha gand-se eo deut eun niver mad a vistri varreg da jom heb en em garga euz kentelioù o-doa soñj samma, hogen a zigasfe dezo evelse eur hresk diboell en o labour.

— A-hend-all, ar stajou evid stumma ar vistri war gelenn ar brezoneg a zo bet bihanoh o niver, e-doug bloaz kenta ar chart evid ne oant bet ar bloaveziou kentoh.

— Evid ar mare, n'eus bet embannet kemennidigez ebed diwar-benn studi ar Zevenadurez-ranñvro e skoliou Breiz.

— Testenn al Lizer-diazez heh-unan n'eo ket bet kaset d'ar skoliou ha n'ez eus bet greet tra ebed evid lakaad anaoud an danvez anezaf en eur hiz ofisiel gand Mererez an Deskadurez d'ar Gelennerien, d'ar re yaouank, d'ar Skolidi, d'ar Gerent, d'an oll boblañs.

Emvod D.P.L.F. a fell dezaf Mond a-du gand mennadou-klemm an Emzaviou Sevenadurel, Asambleou dilennet, Sindicajou ha Tiez-Kér Breiz o sevel a-eneb doareou-ober eur minister hag en em laka, eur pennad-amzer kent botadegou zo, di brometi eun toulladig reolennou a-zivoud gwiriou kulturel ar Vretoned, hag a nah da houde, eur wech tremenet an eleksionou, gouestia ar yalhadou hag an divizou dileet da zeveni kement e-neus bet kemennet e rafe.

An Emzavion sevenadurel bodet gand D.P.L.F. :

a) a houlenn groñs ouz ar gouarnamant seveni penn-da-benn ar pez a zo bet prometeet gantaf pa zinas ar Chart;

b) a embann adarre n'eo e gwirionez ar reolennou a gaver e-barz ar skrid-se nemed eul lodennig dister euz kement a die beza sevenet gand ar Stad hall, hervez an Emglevadegou etrevroadel, bet ezeliet outo gand e houarnamant abaoe 1948, e-kefiver pepñini euz Rannvroioù ar Republik dezo o yez hag o fultur o-unan;

c) A ziviz lakaad ar mennad-klemm-mafi gand ar skridou all a vo kaset gantaf da Hannaded, Ministroù ha Kargidi Kumuniez pe Boutinded Europa, ma vo anavezet troioù-ober dihouzañvuz ar gouarnamant-bremafi war an dachenn sevenadurel, - troioù-ober hag a zo kemend-all a walladurioù euz gwiriou minoreliñiou Bro-Hall.

(Mennad D.P.L.F. bet kaset da oll deputed, ministred, komiserien ha tud e karg Europa an Nao-Stad, e mñz gwengolo ha miz bere 1979, ar skrid e galleg o veza bet troet e alamaneg.)

(I) " Défense et Promotion des Langues de France " (D.P.L.F.)

” Brown sugar a lakont en eun doare pibenn hir, damheñvel ouz pibennou ar Zav-Heol. Ha pep hini a zach war ar gorzenn. War-lerh en em bikont evid beza muioh c'hoaz er stad a hrs. Buan-tre e wel Yann-Ber an ti o trei, an treustou o tond da veza gwagennou ruz war eur mor glaz-teñval... ” Endro da wall-gudenn ar strogachou an hini eo bet savet ” Ar zeiz plijadur ” gand Korantin Riou, eil priz Per Trepos, evid an eil gwech, e 1978.

An danevell-ze euz an amzer-vremañ eo a vo lennet en niverenn-mañ, euz Brud Nevez. Ouspenn, e kendalh S. Loguillard da zibuna eñvorennoù e vamm diwar-benn giziou gwechall-goz, hag eo erru Y. Miossec e New-York, oh en em houlenn penaoz e hell beza euruz ar re a rank beva e-pad o buhez en eur gêr ken braz all.

C'est autour d'un thème d'actualité : celui de la drogue et de ses conséquences, que Korantin Riou a bâti le récit de la nouvelle "Ar zeiz plijadur". Cette nouvelle, qui lui a valu d'obtenir pour la seconde fois le second prix Pierre Trepos, en 1978, constitue en même temps une approche et un essai de compréhension d'un des problèmes les plus difficiles de notre époque.

Par ailleurs, S. Loguillard poursuit sa retranscription des souvenirs de sa mère et Y. Miossec, parvenu à New-York, s'interroge sur le mal de vivre que peuvent avoir les habitants d'une des plus grandes villes du monde.